

Maluch w centrum uwagi

Szczepienia

Szczepienia zalecane są rekomendowane przez specjalistów i równie ważne, co szczepienia obowiązkowe, ale z powodu braku funduszy nie trafiły w danym roku do wykazu szczepień bezpłatnych. Za szczepienia zalecane płacą rodzice, dlatego warto poznać choroby, przeciw którym są one wymierzone, by podjęcie decyzji o zaszczepieniu było świadome. Uzupełnienie szczepień malucha o szczepienia zalecane stanowi

optymalne zabezpieczenie dziecka przed takimi schorzeniami jak: choroby pneumokokowe, zakażenia meningokokowe, biegunki rotawirusowe, WZW typu A, grypa, kleszczowe zapalenie mózgu oraz ospa wietrzna.

dr hab. n. med. Piotr Albrecht
Pediatria gastroenterolog,
Warszawski Uniwersytet Medyczny

Uwaga Pneumokoki!

Pneumokoki (*Streptococcus pneumoniae*) łatwo się przenoszą np. poprzez kichnięcie czy kaszel, a ich nosicielstwo w grupie małych dzieci jest w Polsce powszechne. Bakterie osiedlają się w błonie śluzowej nosa i gardła, skąd mogą przedostać się do ucha środkowego czy zatok, wywołując zakażenia nieinwazyjne (zapalenie ucha środkowego, zapalenie zatok). Mogą także przełamać bariery ochronne i przedostać się do krwi, a z krwią do płynu mózgowo-rdzeniowego czy płuc, powodując ciężkie choroby inwazyjne (zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, sepsę, zapalenie płuc z bakteriami). Zakażenie pneumokokiem rozpoczyna się najczęściej od pozornie niegroźnej infekcji. W niektórych przypadkach, choroba może jednak nagle przerodzić się w postać inwazyjną. Od tego momentu rozwija się już bardzo szybko i w ciągu kilkunastu godzin może doprowadzić do śmierci. U dzieci, które

uda się wyleczyć, obserwuje się często trwałe następstwa przebytego zakażenia, takie jak: uszkodzenia układu nerwowego, upośledzenie umysłowe, zaburzenia słuchu oraz napady padaczkowe. Szczepionkę przeciwko pneumokokom należy podać jak najwcześniej. Zarówno polscy, jak i zagraniczni eksperci rekomendują rozpoczęcie szczepień przeciwko pneumokokom od 2 m.ż. Odrzucanie szczepień naraża dziecko na zachorowanie w najbardziej dla niego niebezpiecznym okresie. Co więcej, przebywanie dziecka w domu nie chroni go przed zachorowaniem. Nawet jeśli nie uczęszcza ono do żłobka czy przedszkola, może zarazić się od rodziców czy starszego rodzeństwa przebywających w skupiskach ludzkich. Dla dzieci od 2 m.ż. przeznaczone są szczepionki skoniugowane. Najszerszą ochronę zapewnia szczepionka 13-walentna, która „uczy” układ odpornościowy dziecka rozpoznawać i zwalczać 13

WWW.KATARZYNAPIWECKA.PL

Pneumokoki szczególnie zagrażają niemowlętom i dzieciom poniżej 2 roku życia, których układ odpornościowy nie zdążył się jeszcze w pełni ukształtować i nie jest gotowy stawić czoła niebezpiecznej bakterii. Pneumokoki to priorytet wśród szczepień dzieci. Pierwszym szczepieniem, jakie z listy zalecanej powinni wybrać rodzice, są szczepienia przeciw pneumokokom.

najgroźniejszych serotypów pneumokoka. W Polsce są one odpowiedzialne za ok. 85% przypadków inwazyjnej choroby pneumokokowej. Pediatryczny Zespół Ekspertów ds. Programu Szczepień Ochronnych przy Ministrze Zdrowia oraz Polska Grupa Robocza ds. Inwazyjnej Choroby Pneumokokowej jako najpilniejszą zmianę w ka-

lendarzu szczepień obowiązkowych wskazują szczepienia przeciw pneumokokom dzieci do 2 roku życia. Nadanie profilaktyce pneumokokowej rangi priorytetu wynika z sytuacji epidemiologicznej w kraju – bardzo wysokiego nosicielstwa, dużej liczby zachorowań i rosnącej oporności pneumokoków na antybiotyki.

dodatkowe

Meningokoki

Neisseria meningitidis to bakterie, które kolonizują jamę gardłowo-nosową człowieka z reguły nie wywołując żadnych objawów. Nawet zwykłe kichnięcie powoduje rozpowszechnianie się bakterii. Na zakażenia meningokokami narażeni są wszyscy, najczęściej jednak chorują dzieci od 2 miesiąca do 5 lat oraz młodzież pomiędzy 11. a 24. rokiem życia. Meningokoki wywołują bakteryjne zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych. Są też jedną z najczęstszych przyczyn sepsy (posocznicy). Istnieje co najmniej 13 serotypów meningokoka, z których silnie patogennych jest 5 (w Polsce głównie A i B).

Zapalenie wątroby typu A (WZW typu A)

Jest poważną chorobą zakaźną. Można się nią bardzo łatwo zarazić, np. jedząc nieumyte wcześniej owoce. Objawami WZW A są męczliwość, nudności i wymioty, ból brzucha oraz mięśni i stawów, świąd skóry, niekiedy pojawia się ciemniejsze zabarwienie moczu czy odbarwiony stolec. Szczepić można dzieci, które ukończyły pierwszy rok życia. Jedna dawka uodparnia na rok. Aby uzyskać długotrwałą ochronę (czyli na około 20 lat), zaleca się podanie dawki uzupełniającej.

Rota wirus

Rota wirusy to drobnoustroje wywołujące ostry nieżyt żołądkowo-jelitowy, objawiający się wymiotami, biegunką i niezbyt wysoką gorączką. Ta z pozoru niegroźna infekcja może prowadzić, szczególnie u najmłodszych, do niebezpiecznego odwodnienia. Atakuje głównie zimą i wczesną wiosną. Szczególnie narażone na zakażenie rota wirusami są dzieci od 6. miesiąca do 2. roku życia. Rota wirus jest bardzo zakaźny – (do zakażenia wystarcza 10-100 cząsteczek wirusa). Zaraża się nim głównie drogą pokarmową (tzw. choroba brudnych rąk), można się nim jednak także zakażać drogą kropelkową.

Kleszczowe zapalenie mózgu

Często nazywane wczesnoletnim zapaleniem mózgu. To naprawdę bardzo ostra, wirusowa choroba zakaźna, przenoszona przez kleszcze. Do zakażeń dochodzi przez ukąszenie, niekiedy także drogą pokarmową (mleko). Podstawowe objawy to bóle głowy, wymioty i objawy oponowe (sztywność karku). Mogą też występować takie objawy jak gorączka, senność, śpiączka. Szczepienie przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu zaleca się dzieciom, które ukończyły pierwszy rok życia.

KALENDARZ SZCZEPIEŃ OBOWIĄZKOWYCH I SZCZEPIEŃ ZALECANYCH NA 2011 ROK		
WIEK	SZCZEPIENIA OBOWIĄZKOWE	SZCZEPIENIA ZALECANE
24 h	WZW B (I dawka), gruźlica	brak
2. miesiąc	WZW B (II dawka), Hib (I dawka), błonica-tężec-krztusiec (3w1) (I dawka)	pneumokoki (I dawka), meningokoki (I dawka), rota wirus (I dawka)
3.-4. miesiąc	błonica-tężec-krztusiec (3w1) (II dawka), Hib (II dawka), polio (I dawka) lub szczepienia 5w1	pneumokoki (II dawka), rota wirus (II dawka)
5.-6. miesiąc	błonica-tężec-krztusiec (3w1) (III dawka), Hib (III dawka), polio (II dawka) lub szczepienia 5w1	pneumokoki (III dawka), meningokoki (II dawka), rota wirus (III dawka)
7. miesiąc	WZW B (III dawka)	grypa
13.-14. miesiąc	odra-świnka-różyczka (3w1) (I dawka)	WZW A, ospa wietrzna, kleszczowe zapalenie mózgu
16.-18. miesiąc	błonica-tężec-krztusiec (3w1) (IV dawka), Hib (dawka uzupełniająca), polio (III dawka) lub szczepienia (5w1)	pneumokoki (dawka uzupełniająca), meningokoki (dawka przypominająca)

Ospa wietrzna

To choroba zakaźna, którą bardzo łatwo się zarazić. Choć uważa się ją za dość niegroźną, może powodować poważne powikłania: zapalenie opon mózgowych i mózgu, zapalenie płuc, ostrą małopłytkowość, zapalenie mięśnia sercowego, stawów, wątroby. Niestety po chorobie wirus pozostaje w organizmie w postaci utajonej i nawet po wielu latach może się uaktywnić, wywołując półpasiec. Nie należy lekcewarzyć pierwszych oznak choroby i niezwłocznie udać się do lekarza.

Grypa

Grypa może być przyczyną takich powikłań jak: zapalenie płuc i oskrzeli, zapalenie mięśnia sercowego, a nawet mózgu. Jeśli malec jest szczepiony po raz pierwszy, dostaje dwie dawki w odstępie czterech tygodni. Szczepić można dzieci od 6. miesiąca życia. Najlepiej robić to przed sezonem zimowym kiedy jest najwięcej zachorowań. Przeciwciała powstają już po siedmiu dniach od podania szczepionki. □

Jak co roku, Główny Inspektor Sanitarny ogłosi wkrótce kalendarz szczepień obowiązkowych oraz zalecanych na 2012 rok. To najważniejszy, obok wprowadzania nowości w jadłospisie, terminarz dotyczący niemowlęcia. Ważne, aby rodzice się z nim zapoznali i zaplanowali szczepienia zalecane dla swoich pociech.